

Posudek diplomové práce: Volný čas jako faktor působící na delikvenci mládeže

Autorka: Tereza Fučíková

Předložená diplomová práce se zabývá souvislostí mezi delikvencí mládeže a způsobem trávení volného času. Autorka se přitom zaměřuje na jedince, kteří sami sebe identifikují jako samotáře, tj. ty, kteří svůj volný čas tráví většinou o samotě, a hledá rozdíly mezi touto skupinou respondentů a těmi, kteří tráví volný čas většinou s rodinou nebo kamarády. Cílem práce je podle autorky *„zmapování dosavadních výzkumů zaměřených na obsahově podobná témata, snaha nalézt v datovém souboru i další souvislosti mezi faktorem volného času a delikvencí mládeže, to vše se zaměřením především na jedince – samotáře, a zjištění, zda tyto aspekty mohou hrát důležitou roli jako příčina delikventního chování mládeže. Dále si práce klade za cíl otestovat i některé další faktory, mající (i potenciální) vliv na míru delikvence u skupiny samotářů, jako jsou například morálka, sebekontrola, pohlaví i věk.“* (str. 10). Formulace cílů by si nicméně podle mého názoru zasloužila větší pozornost, aby tyto byly pro čtenáře srozumitelnější – není mi například jasné, co znamená „i další souvislosti“, resp. „tyto aspekty“.

Práce je dělena do tří částí – teoretické, metodologické (ne metodické, str. 10) a empirické (zde mi chybí její popis v úvodu, tak jak je tomu u prvních dvou částí,... skoro se zdá, že metodologická a empirická část jsou zde jedno a totéž, opět str. 10). Je vhodně strukturovaná a působí přehledně. Lze nicméně vytknout hned několik formálních pochybení – příliš dlouhé přímé citace v některých pasážích textu (např. str. 14, Duffková 2014, s. 236), krkolomné věty („pojímajícím volný čas způsobem, stojícím za zmínku“, str. 14) a divná spojení („stavy delikvence“, str. 23), chybějící čárky v souvětí (např. str. 20) či dokonce za větou! (str. 21), které zhoršují čtivost práce. Autorku bych ráda upozornila, že věta končí tečkou i v případě, že je na jejím konci citace, tj. tečka následuje za citací, nikoli naopak.

Za největší slabinu práce zde nicméně považuji citování literatury, které by měla autorka ovládat již na bakalářském stupni studia – chybí např. odkaz v textu na Šubrt a kol. 2014, v seznamu literatury na Podaná 2014, Duffková 2014, Matoušek 1998. Dále je zde řada nepřesností – Hirschi 2008 nebo 2002, Švigová 1967 nebo 1966, Gottfredson & Hirschi 1990, nebo i Pávková? Autorka rovněž nerozlišuje mezi odkazy se stejným autorem i vročením na např. „a“ a „b“ u Tyler 2006 a další. Navíc používá pouze základní literaturu.

Ani z hlediska obsahového není práce na dobré úrovni. Autorka podle mého názoru nepochopila, co znamená propojení teorie a empirie. Teoretická část sice obsahuje vybrané teorie delikvence, ty se však vztahují spíše k výzkumu ISRD (viz Moravcová, Podaná, Buriánek 2015), nikoli už však tolik ke zkoumané problematice. Jak lze podle autorky například vysvětlit vztah mezi způsobem trávení volného času u mládeže a delikvencí pomocí teorie procedurální spravedlnosti, která se zabývá důvěrou člověka v instituce?

Analýza je zatížena mnoha kontingenčními tabulkami, které ji činí těžkopádnou. Přílohy, ve kterých najdeme výstupy z SPSS, autorce spíše uškodily, než aby dojem z práce vylepšily – díky nim jsem zjistila, že autorka kontingenční analýzu snad ani neovládá. Konkrétně se jedná o Tabulky 17 až 21, ve kterých statistický software upozorňuje na nízké očekávané četnosti a chí statistika tak nemůže být použita. Autorka sice konstatuje, že „Jde ovšem o porovnání celkově nízkých procent a v této oblasti nelze statickými nástroji prokázat signifikantní rozdíl.“ (str. 42), nevím ale, zda to mám chápat tak, že si je problému s četnostmi vědoma. Výsledný dojem kazí i prezentace výsledků (zaokrouhlování na setiny) či způsob jejich interpretace (60 % jedinců (str. 47), plytká vyjádření typu „V tabulkách výše je vidět, že u některých proměnných jsou výše zastoupeny určité skupiny a u jiných proměnných zase naopak.“ (str. 55), použití pracovních názvů faktorů v textu (delik, zodpov, extrov, str. 38) a další).

Přemýšlím také, proč se podkapitola 4.4 jmenuje Míra sebekontroly a její vliv na delikvenci mládeže, když podle mého názoru zkoumá spíše vztah jednotlivých indikátorů sebekontroly a způsobu trávení volného času respondentem, nebo proč je sebekontrola věnována taková pozornost... výzkum ISRD přitom nabízí další zajímavé indikátory, které by mohly autorku zajímat. Například otázky měřící vztah jedince s rodiči by mohly osvětlit, proč někteří jedinci tráví většinu času s rodinou, zatímco jiní vyhledávají samotou nebo společnost vrstevníků. Není pak delikventní chování v podstatě výsledkem špatných vztahů v rámci rodiny?

V závěru této kvantitativně orientované práce bych od studentky magisterského studia také očekávala použití alespoň jednoduché regresní analýzy, ve které by zkoumala vliv způsobu trávení volného času na delikvenci a zároveň kontrolovala vliv individuálních proměnných jako je pohlaví nebo věk respondenta, kterými se v závěru práce také zabývá.

Celkově musím shrnout, že tato diplomová práce není na dobré úrovni a v této podobě ji bohužel nemohu k obhajobě doporučit.

V Praze 24. 8. 2016

Mgr. Eva Krulichová, Ph.D.